

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום שני ט"ז בטבת תשע"ו

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

גיטין - ט"ו

1. המצווה לבניו איזה חלק ירש כל אחד - האם הבן צריך לעשות קניין? [משנה בבבא בתרא].
 - א. ר' אלעזר - בין אם האב היה בריא ובין אם היה מסוכן - קרקעות בכסף ובשטר ובחזקה, ומטלטלין - במשיכה.
 - ב. חכמים - כל הנכסים נקנים באמירה.
 - אמרו לו - מעשה באמן של בני רוכל שהיתה חולה, ואמרה תינתן 'כבינת' לבתי והיא ושוויה 12 מנה, ומתה, וקיימן חכמים את דבריה.
 - אמר להם: בני רוכל תקברם אמם - כיון שהיו רשעים שהיו מקיימים כלאים, ולא הוזכרו בבית המדרש ואין אנו יודעים את פרטי המעשה.
2. למסקנת הגמרא - מחלוקת התנאים בענין 'הולך מנה לפלוני והלך ובקשו ולא מצאו' עוסקת בשכיב מרע ותלויה בדעות הנ"ל. כיצד ביאור הדעות?
 - א. תנא קמא - יחזרו למשלח - כיון שסבר כר' אלעזר שצריך קניין.
 - ב. ר' נתן ור' יעקב - מת משלח - יחזרו ליורשי משלח, שמלבד מה שסברו כר' אלעזר, אף סוברים שלא אמרינן מצוה לקיים דברי המת.
 - ג. ויש אומרים - ליורשי מי שנשתלחו לו - כיון שסברו כרבנן שכבר זכה באמירה.
 - ד. בשם ר' מאיר - מצוה לקיים דברי המת - אבל באופן שהמשלח חי, סובר כר"א.
 - ה. חכמים - יחלוקו - כיון שהסתפקו א. אם שכיב מרע צריך קניין. ב. אם מצוה לקיים דברי המת.
 - ו. וכאן אמרו - כל מה שירצה שליח יעשה - כיון שסברו שבספק, שודא עדיף.
 - ז. ר' שמעון הנשיא - על ידי היה מעשה, ואמרו: יחזרו ליורשי משלח.
 - ונסתפקו - האם ר' שמעון בעצמו הנשיא או הביא ההלכה בשם נשיא. תיקו.
3. כיצד רב יוסף פסק להלכה כר"ש הנשיא, הרי קיימא לן 'דברי שכיב מרע ככתובין וכמסורין דמו'?

רב יוסף העמיד המחלוקת בבריא וכפי ההו"א, וכוונתו לפסוק שהולך אינו זכוי. אמנם יש לגרוס 'יחזרו למשלח' כיון שקיי"ל מצוה לקיים דברי המת.
4. אלו דוגמאות הובאו במשנה של מביא גט שלא אמר הנוסח בצורה מושלמת?
 - א. הזכיר רק 'נכתב' או רק 'נחתם' - פסול. ואע"פ שכבר שנינו בתחילת המסכת שצריך לומר שניהם, נתחדש שזה לעיובא.
 - ב. 'בפני נכתב כולו, ונחתם חציו' [אחד מהעדים], או 'נכתב חציו ונחתם כולו' - פסול. והכוונה לחציו אחרון, כיון שאם ראה חציו הראשון כבר פסק ר"א שאפילו אם כתב בו שורה אחת לשמה, אינו צריך לראות עוד.
 - ג. אחד אומר 'נכתב', ואחד אומר 'נחתם' - פסול. ויפורש בגמרא.
 - ד. שנים אומרים בפנינו נכתב, ואחד אומר בפני נחתם - פסול, ור' יהודה מכשיר.
 - ה. אחד אומר 'נכתב', ושנים אומרים 'נחתם' - כשר.
5. נחתם חציו - פסול. איזה חידוש הוסיפו בזה אמוראים?
 - א. רב חסדא - אם על חתימת יד השני, מעידים שנים אחרים - פסול. כיון שאפשר להכשיר, או כשכולו בדרך של קיום, או כשכולו בדרך של תקנת חכמים שהשליח נאמן, אבל לא צירוף. דחה רבא: לא יתכן שאחד יהיה נאמן, וכשבאים שנים יהיה פסול.
 - ב. רבא - הוא ואחר מעידין על חתימת יד שני - פסול. והטעם שמא יסמכו על קיום כזה בכל קיום שטרות, ובממון לא מועיל באופן זה שהוא מעיד על שלו ועל של חברו, ואחר מעיד על של חברו, כיון שיוצא שלושת רבעי מהממון ע"פ עד אחד.
 - דחה רב אשי - לא יתכן שאם יאמר הכל לבדו יהיה נאמן, ואם הצטרף אליו אחר, יפסל.
 - ג. רב אשי - אפילו אם השליח אומר בפני נחתם חציו ואני הוא העד השני - פסול. והטעם - או כולו בקיום הגט או כולו בתקנת חכמים.
6. בפני נכתב כולו בפני נחתם חציו - פסול. באיזה אופן מדובר על החתימה השנייה?
 - א. להו"א - אין לפרש שאין עדות לגבה, שהרי אפילו כשאחד אומר 'נכתב' ואחד אומר 'נחתם' - פסול, כל שכן בחציו.
 - ב. על כרחך - באו להוסיף חידוש דין נוסף, שאף כשיש מישהו נוסף שמעיד על החתימה, הגט פסול.

ובהכרח הכוונה - או לחידוש של רבא, או לחידוש של רב אשי. ולאפוקי מחידושו הגדול של רב חסדא, כיון שתפסת מרובה לא תפסת.
רב חסדא ידחה - אין יתור דין במשנתנו שמלמד חידוש ובא לאפוקי חידוש, אלא היא כתובה בדרך של לא זו אף זו.

7. גידוד [חריץ] חמשה ומחיצה חמשה האם מצטרפין לשיעור 10 טפחים להחשב כרשות היחיד?

א. רב חסדא - אין מצטרפין. עד שיהא 10 טפחים או כולו במחיצה, או כולו בגידוד.

ב. מרימר - מצטרפין. וכן ההלכה.

8. נסתפק אילפא האם ידים טהורות לחצאין. באיזה אופן הספק?

א. אין להסתפק באופן שנטלו שני אנשים מכלי שיש בו שיעור רביעית, כיון ששנינו 'מרביעית נוטלין לידים לאחד ואפי' לשנים'.

ב. אין להסתפק באופן שנטל ידיו אחת אחת, כיון ששנינו 'הנוטל ידו אחת בנטילה ואחת בשטיפה - ידיו טהורות'.

ג. אלא הספק - באופן שנטל חצי ידו, ניגב ואח"כ נטל החצי השני, ואף שאמרי דבי ר' ינאי: ידים אין טהורות לחצאין.

מדובר שיש משקה טופח על החלק הראשון והספק האם הוא מחבר לחלק השני.

[ובדף הבא יבואר שהוא טופח להטפוח]